

داوود جوانی

عضو شورای عالی کار

مزد ۱۴۰۴: جبران تورم و ارتقای معیشت کارگران

تصمیم‌گیری درباره دستمزد ۱۴۰۴ باید محصول هم‌گرایی و تعامل نمایندگان دولت، کارفرمایان و کارگران باشد. در این میان، کنترل شاخص تورم در طول سال، به‌عنوان شرطی اساسی، می‌تواند تضمینی برای پایداری اثرات مزدی بر زندگی نیروی کار و روابط بازار کار به‌شمار آید.

در سال جاری، به دلایل مختلف نظیر فشارهای اقتصادی، تحریم‌ها و مشکلات بخش تولید و نیروی کار، شرایط مذاکرات دستمزد نسبت به سال‌های گذشته تفاوت‌های چشمگیری داشت. دولت و گروه‌های نماینده جامعه کارفرمایی و کارگری همگی توافق داشتند که به علت وضعیت بحرانی اقتصادی، باید تصمیمات ویژه‌ای در مورد دستمزد نیروی کار اتخاذ شود. در این شرایط خاص اقتصادی، نمی‌شد تنها به نرخ تورم به‌عنوان مبنای تعیین دستمزد تکیه کرد.

پیش از آغاز جلسات رسمی شورای عالی کار، چندین نشست چندجانبه میان نمایندگان گروه‌های کارفرمایان و کارگران برگزار شد. این جلسات کمترین تنش را میان اعضای شورای عالی کار به خود دید و در نهایت، تصمیم‌گیری در مورد دستمزد کارگران در کمترین تعداد جلسات ممکن اتخاذ شد. به

این ترتیب، در مقایسه با سال‌های گذشته، هم‌گرایی میان دولت، کارگران و کارفرمایان برای تعیین حداقل دستمزد و مزایای کارگران به‌طور بی‌سابقه‌ای بالا بود. با توجه به نرخ تورم اعلامی ۳۲.۵ درصدی، تصمیم‌گیری شورای عالی کار برای افزایش دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۴ از دو ویژگی اساسی برخوردار بود؛ اول، افزایش دستمزد بیش از نرخ تورم و دوم، افزایش مزد پایه. در نهایت، رشد ۴۵ درصدی برای حداقل‌بگیران و ۳۲ درصد به‌علاوه ۹۳۱ هزار تومان برای

سایر سطوح حقوق‌بگیران به تصویب رسید. این تصمیم علاوه بر تأثیر بر مزد پایه، سایر شاخص‌های مزدی مانند مرخصی، اضافه‌کار، نوبت کاری و دستمزد بازنشستگان را نیز تحت‌تأثیر قرار داد. انتظار می‌رود که دولت با استمرار و تکمیل این تصمیم‌ها، به‌ویژه در زمینه کنترل تورم، بتواند تأثیرات مثبت این افزایش مزد را پایدار نگه دارد و قدرت خرید کارگران را بهبود بخشد. اگر کنترل تورم به‌طور مؤثر انجام شود، شیرینی تصمیم مزدی امسال در زندگی کارگران ماندگار خواهد بود.

در این روند وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نقش قابل‌توجهی در فراهم‌آوردن بستر مناسب برای هم‌گرایی میان گروه‌های کارگری و کارفرمایی ایفا کرد. در این دوره از مذاکرات مزدی، تلاش‌های سه‌جانبه‌گرایانه نقش ویژه‌ای داشت و همه طرف‌ها تلاش کردند تا به بهترین نتیجه ممکن دست یابند. مذاکرات مزدی، برخلاف سال‌های گذشته که ممکن بود تحت فشار و تنش قرار گیرد، به‌طور منطقی و با تلاش برای اجتناب از تضادهای جدی به نتیجه رسید. جبران بخش قابل‌توجهی از تورم و پوشش نرخ تورم جبران‌نشده در دستمزد‌های سال‌های گذشته، به‌ویژه در تصمیم‌گیری‌های مزدی ۱۴۰۴، توانست ارتقای معیشت کارگران را به همراه داشته باشد. اگر مهار تورم در طول سال جاری محقق شود، این دستاورد به یک موفقیت پایدار تبدیل خواهد شد.

رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در گفت‌وگو با آتیه نو:

اقتصاد بدون مهارت، بهره‌وری ندارد

این شعار، در گرو ارتقای مهارت نیروی انسانی و افزایش بهره‌وری در حوزه اشتغال است. از نگاه او، سرمایه‌گذاری مولد، تنها به تأمین ماشین‌آلات و فناوری محدود نمی‌شود، بلکه در نبود نیروی کار توانمند و بهره‌ور، جهش تولید، رویایی دور از دسترس خواهد ماند.

با آغاز سال ۱۴۰۴ و نام‌گذاری آن از سوی رهبر معظم انقلاب به‌عنوان سال «جهش تولید با مشارکت مردم»، بار دیگر مسئله سرمایه‌گذاری بر منابع انسانی در کانون گفتمان توسعه‌ای کشور قرار گرفته است. غلامحسین محمدی، معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، بر این باور است که سهمی جدی از تحقق

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، طی گفت‌وگویی اختصاصی با آتیه نو، ضمن اشاره به جایگاه بهره‌وری در برنامه هفتم توسعه کشور گفت: «در چارچوب قانون برنامه هفتم، بیش از ۲ درصد از رشد ۸ درصدی اقتصاد کشور در قالب بهره‌وری دیده شده است. بهره‌وری نیروی کار در مجموع خروجی بهره‌وری کار بسیار مؤثر است. باید نقش اساسی آموزش و مهارت نیروی انسانی را در اقتصاد ملی و مسئله بهره‌وری مورد توجه ویژه قرار داد.» از نگاه رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی، بدون پرداختن به افزایش مهارت نیروی انسانی، عملاً محقق نخواهد شد. این مسئله، هم به حوزه سیاست‌گذاری مربوط می‌شود و هم به رفتار بنگاه‌های اقتصادی.

مهارت‌آموزی و تولید ناخالص داخلی

محمدی تأکید دارد که ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی، یک ضرورت اجتماعی و یک مزیت اقتصادی است. او افزود: «سرمایه‌گذاری کارفرمایان در زمینه مهارت‌آموزی و ارتقای سطح تخصص نیروی کار، نقش مهمی در تولید ناخالص داخلی دارد. این رویکرد در بسیاری از کشورهای جهان نیز مورد توجه است. اقتصاددانان در دهه ۷۰ میلادی نشان دادند که هرچه صاحبان کسب و کارها منابع انسانی خود را بهره‌ورتر کنند، اقتصاد نیز به همان میزان رشد خواهد کرد. این مسئله با نقش مهارت در بهره‌وری نیروی کار پیوند دارد.» او معتقد است که امروزه بنگاه‌هایی در رقابت موفقند که با سرمایه‌گذاری مؤثر در حوزه آموزش منابع انسانی، هزینه‌های نهایی خود را کنترل می‌کنند و کیفیت تولید را ارتقا می‌بخشند.

بهره‌وری بالاتر نیروی ماهر

رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، آثار اقتصادی ارتقای مهارت در محیط کار را قابل‌اندازه‌گیری دانست و توضیح داد: «یک کارگر ماهر با مهارت‌های به‌روز، دو برابر یک کارگر ساده بهره‌وری دارد. اگر دستمزد مناسبی برای این نیروها در نظر گرفته شود، می‌توان از اتلاف مواد اولیه جلوگیری کرد. همچنین این گروه از نیروها امکان کاهش مصرف انرژی در محیط کار را فراهم می‌کنند. این موارد همگی در بهره‌وری نهایی کار تأثیر بسزایی دارد.» محمدی افزود: «مهارت‌محوری نه‌تنها از منظر

عدالت اجتماعی، بلکه از نگاه منطق اقتصادی نیز قابل دفاع است و باید به یک جریان عمومی در بازار کار تبدیل شود.»

مهارت، ثروت است

در شرایطی که بسیاری از واحدهای اقتصادی با چالش‌هایی مانند کمبود منابع مالی، کاهش قدرت خرید و محدودیت بازار مواجه‌اند، معاون وزیر تعاون از راه‌حل سرمایه‌گذاری غیرملموس اما مؤثر سخن می‌گوید: «آموزش، بستر ارتقای مهارت کارکنان و کارگران است. سرمایه‌گذاری کارگاه‌ها و بنگاه‌ها در آموزش، به‌طور مستقیم به ثروت و رشد اقتصادی تبدیل می‌شود.» او بر این باور است که بخش خصوصی در ایران هنوز ظرفیت واقعی آموزش را به‌عنوان یک ابزار ارتقای بهره‌وری به رسمیت نشناخته و یکی از مأموریت‌های این سازمان در سال جدید، جلب مشارکت فعالان اقتصادی برای ورود به حوزه آموزش منابع انسانی خواهد بود.

تعامل بین بخش‌ها؛ کلید آموزش هدفمند

محمدی گفت: «نظام آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به‌دنبال آن است که آموزش‌ها را از قالب کلاس‌های محدود خارج کرده و آن را به زیست‌بوم واقعی تولید

استان، سرمایه‌گذاری در مهارت‌های تقاضامحور و هماهنگی زیست‌بوم اشتغال دنبال می‌شود. شرکت‌ها می‌توانند در قالب این کنسرسیوم درخواست مهارت دهند و مستقیماً به بازار مهارت متصل شوند.» محمدی در پایان گفت‌وگو، با نگاهی به چشم‌انداز اقتصادی سال ۱۴۰۴، توصیه‌ای راهبردی به مدیران بنگاه‌ها کرد: «در سال ۱۴۰۴ استراتژی بسیاری از کارفرمایان کنترل هزینه‌ها خواهد بود. با این حال، توصیه ما این است که در راستای توسعه مهارت نیروی کار و سرمایه‌گذاری در این زمینه حرکت کنند.»

بازتعریف سرمایه انسانی از مسیر مهارت

روندهای جدید در بازار کار، تغییر فناوری، توسعه هوش مصنوعی و الزامات بهره‌وری، همگی نشانه‌هایی است که لزوم بازتعریف مفهوم «سرمایه انسانی» را نشان می‌دهد. سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی، تنها با ارتقای سطح مهارت‌ها معنا پیدا می‌کند. بنابر گزارش‌های جهانی، کشورهایی که در دهه گذشته به رشد پایدار اقتصادی دست یافته‌اند، همگی سهم آموزش مهارتی را در تولید ناخالص داخلی افزایش داده‌اند. بر این اساس، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تلاش می‌کند در تعامل با بنگاه‌های اقتصادی، این مسیر را در ایران نیز فعال سازد.

و تحلیل‌های این سامانه در اختیار سیاست‌گذاران، مدیران اجرایی و پژوهشگران حوزه اشتغال و تولید قرار می‌گیرد.

روند سه‌مرحله‌ای برای دستیابی به آمار واقعی

برنامه نظام جامع پایش اشتغال، با هدف مقابله با «پول‌پاشی» و هدایت صحیح منابع، در سه مرحله شامل نظارت پیامکی، تلفنی و میدانی اجرا می‌شود. این طرح، با استفاده از سازوکارهای هوشمند، به شناسایی دقیق وضعیت اشتغال در سطح ملی می‌پردازد و در قالب زیست‌بوم ملی اشتغال کشور، ضمن تقویت سامانه‌های جست‌وجوی شغل، بهبود فضای کسب‌وکار و کاهش نرخ بیکاری را دنبال می‌کند. به گفته مسئولان، سامانه رصد، بستر اصلی اجرای این پایش‌هاست که به‌صورت مداوم و به‌روز، داده‌های اشتغال را ثبت و تحلیل می‌کند. این سامانه به شکلی طراحی شده که از طریق دریافت اطلاعات از کارفرمایان و تأیید آن از سوی شاغلان، صحت اطلاعات ثبت‌شده را افزایش می‌دهد.

سامانه‌ای برای سیاست‌گذاری مستند

دسترسی به آمار واقعی بازار کار، به‌ویژه در زمینه مشاغل جدید، یکی از نیازهای اصلی برای سیاست‌گذاری دقیق و مؤثر در حوزه اشتغال است. خروجی امری طرح پایش اشتغال، ابزاری برای سنجش اثربخشی سیاست‌ها و هدایت منابع مالی و انسانی در جهت بهبود شاخص‌های بازار کار به شمار می‌رود. قاسم رستم‌پور، رئیس دبیرخانه شورای عالی اشتغال، در گفت‌وگو با آتیه نو بیان کرد: «پس از ثبت اطلاعات اشتغال ایجاد می‌شود، سامانه رصد، مراحل صحت‌سنجی تلفنی، میدانی و نظارت‌های بالادستی آغاز می‌شود تا آمار واقعی اشتغال استخراج شود.» او همچنین سامانه رصد را یکی از شاخص‌های مهم در پایش و نظارت بر مشاغل ایجادشده و ارائه خدمات اشتغال دانست که طیفی از فعالیت‌ها شامل اطلاع‌رسانی، مشاوره، آموزش، تأمین مالی و فناوری، زیرساخت، صدور مجوز و فرهنگ‌سازی را پوشش می‌دهد.

اقتصاد بدون

نیروی کار ماهر، از

جهش باز می‌ماند؛

مهارت‌آموزی، کلید

بهره‌وری، رشد تولید و

سرمایه‌گذاری اثر بخش

در سال «جهش تولید با

مشارکت مردم» است